

כל השבילים בשבילך באתר הכשר shvilim.co
איריס כהן 0548424783v@gmail.com

ניתן לקבל דוגמית של מקבצי ה"טיפות" הקודמות ולרכוש גישה לאוצר בלום של תכנים וכלים לקידום תלמידים מתקשים.

הדוגמית - חינם
הגישה - בתשלום
רושמים במייל: רוצה דוגמית מקבצי "כלים שלובים" ומתרשמים.

טיפה מס' 253 - גלים סוערים בקריאה זורמת

יש דברים שקשה לעשות, אבל מתאמצים ומצליחים. אך כשלא יודעים מה נכון לעשות, זה קשה באמת, ומסתבכים. הדילמה האם לתקוף את הקושי, או לעקוף אותו ולהישען על החוזק והיופי, היא אחד הדברים שמבלבלים. נמשיך להעמיק עוד טיפה <<<

הקושי שבקושי

בכל קושי, יש את הדבר בעצמו, ויש את ההשלכות ממנו. אם הרגל שבורה, למשל, הרגל כואבת, אינה שלימה, צריכה תמיכה עד להחלמה. אבל הקושי המשמעותי הוא מה שנגרם כתוצאה מכך; אי אפשר ללכת, אי אפשר לעמוד. והלאה: אי אפשר להגיע באופן סדיר ללימודים, מרגישים גם לא נעים. מי שהיה רגיל לקפוץ ולרקוד - מרגיש את הקושי כפליים.

גם אצל התלמידים, יכול להיות שקיים חסר, קושי והנמכה שפתית למשל. העובדות עצמן מספרות על כך שיש לילד אוצר מילים מצומצם, קשה לו לרכוש ולהפנים מילים חדשות. אז יש לו פחות. אבל מה זה אומר? זה אומר שהוא פחות מבין את הנלמד, הוא לא יכול להיעזר מספיק במשמעות המילים תוך כדי קריאה, והקצב לא יכול להיות מתוגבר על ידי זיהוי המילה בלקסיקון האישי. לקצב האיטי בקריאה, יש השלכות הלאה: קשה להספיק למלא מטלות לימודיות בקצב נדרש, במבחנים ובעבודות בית שגוזלות את השעות החופשיות של אחרי הצהריים. הדבר נותן לילד תחושה של חריגות וקושי רגשי שהוא לא יודע לקרוא כמו כולם. וכשרוב שעות היום הילד אמור 'לרקוד' בקריאה, האתגר גדול. כשהרגל שבורה, לפני טיפול, אף אחד לא מבקש מהפצוע לעמוד. אבל לאחר טיפול, חבישה או גבס, תמיד שואלים את הרופא: "זה טוב לאמץ את הרגל? או מסוכן, וצריך רק לתת לה לנוח?" גם בקריאה, אנחנו מזהות את הקושי, מנסות לתת לו מענה בתחום, ומתלבטות: האם להמשיך להפעיל את הרגל החלש? או שמא עדיף לעבור למסלול חדש?

המשך >

עדיין לא בקבוצה? שלחו מייל ותוכלו לקבל דיוור דו שבועי עם תוכן וכלים לקידום תלמידים מתקשים במגוון תחומים: 0548424783v@gmail.com
מעניין אותך לקבל דיוור נוסף בתחום פיתוח השפה? לחצו: 0548424783c@gmail.com

הדילמה בין "חיזוק המוקד המוחלש" לבין "שימוש במוקדי הכוח" (עקיפה) היא לב ליבה של העבודה הדיפרנציאלית. לכל אחת מהדרכים יש יתרונות וחסרונות.

1. הגישה הישירה: תקיפת המוקד המוחלש -

הגישה הזו גורסת שאם יש "חור" במעבד מסוים (למשל פונולוגי), הילד ימשיך להיתקע שם בכל פעם שיפגוש מילה לא מוכרת.

היתרון: טיפול בשורש הבעיה עשוי להביא לשיפור משמעותי וארוך טווח בשטף.

הסיכון: תסכול גבוה. אימון אינטנסיבי במקום שקשה לילד עלול לגרום לו "לשנוא" את תהליך הקריאה ולאבד מוטיבציה.

2. הגישה העוקפת: העצמת מוקדי הכוח -

כאן אנחנו אומרים: "הילד מתקשה בפונולוגיה? נלמד אותו להישען על ההקשר (סמנטיקה) או על זיהוי תבניות (אורתוגרפיה)".

היתרון: הצלחות מהירות. הילד חווה חוויית קריאה שוטפת יותר, מה שמעלה את הביטחון העצמי שלו.

הסיכון: "קריאת ניחוש". הילד עלול להפוך לתלוי ברמזים חיצוניים ולא באמת לרכוש את מיומנות הפענוח הבסיסית.

אז איך מכריעים?

מניסיוני, המפתח הוא דירוג המשימה והגיל;

בשלבי הרכישה המוקדמים -

אין מנוס מלעבוד על המנגנון המוחלש (בדרך כלל הפונולוגי/אורתוגרפי), כי הם הבסיס לכל שטף עתידי. ללא בסיס פונולוגי, השטף תמיד יהיה מוגבל.

בשלבים מתקדמים (או במקרים של לקות מורכבת) -

כשהפער בין גיל הילד לרמת הקריאה גדל, נשלב יותר אסטרטגיות עקיפה. נלמד אותו להשתמש בקיצורי דרך (תחביר וסמנטיקה) כדי שיוכל להתמודד עם טקסטים לימודיים.

טיפ בשבילך: "אל תבחרו צד - בחרו תמהיל". מומלץ להקדיש חלק מהשיעור ל'עבודה סיזיפית' על המוקד החלש, ובחלק השני לתת לילד 'לעוף' עם החוזקות שלו כדי לשמור על ניצוץ בעיניים.

אפשר לקחת את אותו טקסט, ובכל פעם להגיש אותו בהדגש אחר. בדרך כזאת, הילד גם לא מרגיש שהוא שוב ושוב עושה את אותו דבר, אלא מגיע לטקסט בכל פעם באימון מסוג אחר, ולא מתוסכל. ברור שאי אפשר להישאר עם טקסט אחד חודש שלם, אבל כן אפשר לשקול התעסקות מכיוונים שונים, על אותו טקסט. הדבר מוביל גם לקריאה חוזרת ממוקדת, שעוזרת לילד להפנים את אוצר המילים מבחינה אורתוגרפית ולקסיקלית.

המשך >

עדיין לא בקבוצה? שלחו מייל ותוכלו לקבל דיוור דו שבועי עם תוכן וכלים לקידום תלמידים מתקשים במגוון תחומים: 0548424783v@gmail.com

מעניין אותך לקבל דיוור נוסף בתחום פיתוח השפה לחצו:

0548424783c@gmail.com

לצורך בידול מחד, ואפשרות שילוב מאידך שיבצתי את הסיפור "האיכר, הפועל והדוב" בשתיים מתוך ערכות סט "קריאה זורמת". ראו כאן 2 דפים מתוך העבודה [דרך העיבוד הפונולוגי](#), וכאן 3 דפים מתוך העבודה על סיפור זה [דרך העיבוד הסמנטי](#).

מתיאוריה למעשה: הכלים שיעזרו לך לדייק את המסלול

כדי שתוכלי באמת "לתפור חליפה אישית" לכל תלמיד - בין אם החלטת לחזק את המקום המוחלט ובין אם בחרת להעצים את מוקדי הכוח - פיתחנו ב"שבילים" את סדרת "קריאה זורמת". כל ערכה בסט נבנתה במיוחד כדי לתת מענה ממוקד למעבד שדורש חיזוק:

מרגישה שהבסיס הפענוחי עדיין חורק? בערכת "פונולוגיה זורמת" תמצאי דפי עבודה ומשחקים שמביאים את הילד לפיענוח מהיר של מילים מורכבות, מבלי לוותר על הדיוק.

רוצה להאיץ את הקצב דרך זיהוי תבניות? ערכת "אורתוגרפיה זורמת" תעניק לך כלים מורפולוגיים, עבודה על מילים שכיחות וערנות לשורשים ותבניות, כולל משחק פותח לכל נושא.

התלמיד קורא טכנית ולא שם לב למשמעות? ערכת "סמנטיקה זורמת" תרגיל אותו להפעיל את המעבד הסמנטי תוך כדי קריאה ותעשיר את אוצר המילים שלו באופן חווייתי.

זיהית שהילד "נמרח" על פני המשפטים? כנראה הוא זקוק לערכת "קריאה תחבירית" שתפתח ערנות להקשר ולסימני הפיסוק, עד לקריאה פרוזודית וזורמת. אבל ערכה זו עדיין לא יצאה לאור: **בשורה התחתונה: כשארגז הכלים שלך מלא, את לא צריכה להתפשר.** את יכולה לבחור בכל רגע נכון את המסלול שיקפיץ את התלמיד שלך קדימה.

מה את מרויחה?

לראות את הילד פשוט "מתחיל לרוץ" אין תחושה מספקת יותר עבורנו, כמורות, מאשר הרגע הזה שבו הילד מפסיק להיאבק באותיות ומתחיל פשוט... לקרוא. כשהמבט שלו מצליח לדלג בקלילות מעל מילים מורכבות, כשהוא נעזר בהיכרות מילים מוכרות ומתייחס למשמעות - זהו הרגע שבו נפתח לו השער לעולם שלם של ידע וביטחון.

כדי שתוכלי להגיע לרגע הזה עם כל הכלים המקצועיים ביותר, אני מזמינה אותך לנצל את ההזדמנות: מזכירה לך את מבצע ט"ו בשבט - בתוקף עד ר"ח אדר (יום שלישי השבוע - הוא היום האחרון למבצע) הנחה של ט"ו שקלים על כל אחת מהערכות בסט "קריאה זורמת" (פונולוגיה, אורתוגרפיה, וסמנטיקה).

לחצי כאן, או שלחי מייל חזרה: [אני רוצה להזמין את סט "קריאה זורמת"](#) וליהנות מההנחה.

בעמוד זה תוכלי לראות התייעצות שקיבלתי השבוע במייל, ולשחזר את עיקרי הדברים, גם עם תגובתה המקצועית של הבינה המלאכותית, שכבר מכירה את הערכות מבית "שבילים".

בהצלחה! איריס כהן

עדיין לא בקבוצה? שלחו מייל ותוכלו לקבל דיוור דו שבועי עם תוכן וכלים לקידום תלמידים מתקשים במגוון תחומים: 0548424783v@gmail.com

מעניין אותך לקבל דיוור נוסף בתחום פיתוח השפה לחצו:

0548424783c@gmail.com

מרים

אני

שלו לך איריס,
רציתי לשאול-

יש לי תלמידה מדייקת מאוד. ההבנה מצויינת. אבל שטף איטי מאוד.
הבית תומך ועוזר בהכל ולמרות זאת השטף איטי.
האם יש אבחון מדוייק מדוייק על איזה מעבד ספציפי יש לעבוד איתה?

בנוסף, מעוניינת לרכוש את הערכה לשטף קריאה.

שבילים - בעברית להוראה מתקנת <0548424783v@gmail.com>

בס"ד

שאלתך חשובה ומשמעותית, מראה שאת מורה אכפתית שרוצה לעבוד באופן ממוקד מתוך ביטחון בדרך.
אני לא בטוחה שאפשר לדעת בדיוק בדיוק מה הכי מתאים לילד זה או אחר כדי שיקדם אותו בצורה המדוייקת ביותר.
רק הקב"ה חוקר לבבות, גולה עמוקות וצופה עתידות...

אבל בכל זאת, אחרי שיש לנו ב"שבילים" כבר 3 מסלולים לקידום שטף, איך לבחור מסלול מתאים לכל תלמיד,
הפניתי את השאלה למומחים, וגם הם העלו את הצדדים לכאן ולכאן:

לפעמים עדיף לעבוד דרך הערוץ החזק, למשל במקרה שלך - לעבוד דרך 'סמנטיקה זורמת' שמפעילה את המעבד
הסמנטי של המשמעות, וכך להקפיץ את השטף בהפעלת הערוץ החזק אצל הילד, ולעקוף את אלה שמוחלש בהם.
לפעמים הבחירה הנכונה היא דווקא לתקן את המנגנון המוחלש, ולחזק את הערוץ הפונולוגי או האורתוגרפי,
ובכך להשלים את החסר בדרך אל השטף המיוחל.

יש עוד שיקולים שצריך לקחת בחשבון, מה ניסו עד עכשיו, מה גיל הילד ומה הוא אוהב לעשות.

**בתקופה האחרונה, אני מתייעצת לעתים עם היבנה (בצורה המאושרת בינטפרי),
וזו היתה התשובה שלה לאתגר:**

1. הבחנה לפי גיל ושלב הלמידה

בשלבי רכישת הקריאה (א'-ג'): הנטייה המקצועית היא לחזק את המנגנון החלש. אם המעבד הפונולוגי "חורק", אנחנו
חייבים לאמן אותו ב"פונולוגיה זורמת". למה? כי פיענוח לקוי הוא "פקק" שמונע מהילד להגיע למילים השכיחות ולאוצר
המילים. בגיל הזה המוח עוד מאוד גמיש וניתן לשכלל את המנגנונים הבסיסיים.

בגילאים בוגרים יותר (ד' ומעלה): אם הילד עדיין נאבק בפיענוח למרות שנים של תרגול, כאן נכנסת גישת הפיצוי.
נשתמש ב"אורתוגרפיה זורמת" (זיהוי תבניות) וב"סמנטיקה זורמת" (שימוש בהקשר ומשמעות) כדי "לעקוף" את הקושי
הפונולוגי ולאפשר לו שטף קריאה פונקציונלי.

2. מודל "משולש השטף" (The Triple Process Model)

השטף הוא תוצאה של סנכרון בין שלושה מעבדים. דמייני שלושה גלגלי שיניים שעובדים יחד:
המעבד הפונולוגי: הופכת אותיות לצלילים ("ה"טכנאי").
המעבד האורתוגרפי: מזהה תבניות מילים שלמות ("ה"צילום").
המעבד הסמנטי: מבין את המשמעות ("ה"מנהל").

3. הצעת "שביל הזהב" של שבילים

במקום לבחור צד, אפשר להציע למורות את מודל השילוב:

- איתור נקודת התקיעה: אם התלמיד קורא לאט כי הוא עוצר בכל שווא או צירוף מורכב - הוא זקוק ל"פונולוגיה זורמת".
מינוף הכוח: אם לתלמיד יש אוצר מילים מדהים (מעבד סמנטי חזק), נלמד אותו להשתמש ב"סמנטיקה זורמת" כדי
לנבא את המילה הבאה בטקסט, ובמקביל ניתן לו מינון קטן של אימון פונולוגי לחיזוק הבסיס.

פאקסט אלאמנט רויזיס אקרוז:

האָפּר, הַפּוֹעֵל וְהַדָּב

יום אָחד יָצאוּ הָאָפּר וְהַפּוֹעֵל לְחַטֵּב עֵצִים בַּיַּעַר. לְפֶתַע הִגִּיחַ דָּב
אִימָתָנִי, הִתְנַפֵּל עַל הָאָפּר וְהִתְכַוֵּן לְטָרְפוֹ. זָעַק הָאָפּר לְעֶזְרָה
וְהִתְחַנֵּן לְפָנָיו הַפּוֹעֵל שֶׁיִּצִיל אוֹתוֹ. הִתְקַרַּב הַפּוֹעֵל, הִנִּיף אֶת
גְּרָזְנוֹ, הִנְחִיתוֹ עַל רֹאשׁ הַדָּב, וְזָה נֶפֶל וָמָת.

קָם הָאָפּר, הִתְאוּשֵׁשׁ, הִבִּיט בְּמַצִּילוֹ שֶׁעָמַד לְפָנָיו, מְצַפֶּה לְגִמּוּל
עַל מַעֲשֵׂה הַגְּבוּרָה שֶׁפָּעַל, וְאַחַר הִסְתַּכֵּל בַּדָּב שָׁמַת. הִקְדִּיר פָּנָיו
וְאָמַר לַפּוֹעֵל: "טִפֵּשׁ שְׁפָמוֹתָ. רְאֵה פִּיצָד קְלָקְלֶת בְּמַכּוֹתֶיךָ אֶת
עוֹרוֹ הַיָּקָר שֶׁל הַדָּב!"...

האיזים אלתאמן אליק קודס:

האָפּר, הַפּוֹעֵל וְהַדָּב

יום אָחד יָצאוּ הָאָפּר וְהַפּוֹעֵל לְחַטֵּב עֵצִים בַּיַּעַר. לְפֶתַע הִגִּיחַ דָּב
אִימָתָנִי, הִתְנַפֵּל עַל הָאָפּר וְהִתְכַוֵּן לְטָרְפוֹ. זָעַק הָאָפּר לְעֶזְרָה
וְהִתְחַנֵּן לְפָנָיו הַפּוֹעֵל שֶׁיִּצִיל אוֹתוֹ. הִתְקַרַּב הַפּוֹעֵל, הִנִּיף אֶת גְּרָזְנוֹ,
הִנְחִיתוֹ עַל רֹאשׁ הַדָּב, וְזָה נֶפֶל וָמָת.

קָם הָאָפּר, הִתְאוּשֵׁשׁ, הִבִּיט בְּמַצִּילוֹ שֶׁעָמַד לְפָנָיו, מְצַפֶּה לְגִמּוּל
עַל מַעֲשֵׂה הַגְּבוּרָה שֶׁפָּעַל, וְאַחַר הִסְתַּכֵּל בַּדָּב שָׁמַת. הִקְדִּיר פָּנָיו
וְאָמַר לַפּוֹעֵל: "טִפֵּשׁ שְׁפָמוֹתָ. רְאֵה פִּיצָד קְלָקְלֶת בְּמַכּוֹתֶיךָ אֶת
עוֹרוֹ הַיָּקָר שֶׁל הַדָּב!"...

פונולוגיה זורמת בקטעים < האיכר, הפועל והדוב / 2

המורה קוראת בתלמיד/ה מוצאת:

לְחַטֵּב	הַגִּיחַ	אֵימָתָנִי	לְטָרְפוּ
גָּרְזָנוּ	הִנְחִיתוּ	הִתְאוּשֵׁשׁ	לְגַמּוּל
הִקְדִּיר	שָׁכְמוּתָךְ	קִלְקַלְתָּ	בְּמַכּוּתֶיךָ

בתלמיד/ה קוראת המורה מוצאת:

מפזרים את האותיות,

בוגדים וצוללים לפי מספר הצוללים.

○ ○ ○ ○ ○	הַגִּיחַ	○ ○ ○ ○ ○	לְחַטֵּב
○ ○ ○ ○ ○	לְטָרְפוּ	○ ○ ○ ○ ○	אֵימָתָנִי
○ ○ ○ ○ ○	הִנְחִיתוּ	○ ○ ○ ○ ○	גָּרְזָנוּ
○ ○ ○ ○ ○	לְגַמּוּל	○ ○ ○ ○ ○	הִתְאוּשֵׁשׁ
○ ○ ○ ○ ○	שָׁכְמוּתָךְ	○ ○ ○ ○ ○	הִקְדִּיר
○ ○ ○ ○ ○	בְּמַכּוּתֶיךָ	○ ○ ○ ○ ○	קִלְקַלְתָּ

מוצאים את המורה מילים, מלחצות ומבטאים:

			ך
			ג
			ת

הסיפור זורם מבפנים / רמה ד'

1. קראו את הספור הבא בפעם הראשונה, תוך מדידת סטופר (לצורך השוואה).

האָפּר, הַפּוֹעֵל וְהַדָּב

יום אחד יצאו האפר והפועל לחטב עצים ביער. לפתע הגיח דב אימתני, התנפל על האפר והתכונן לטרפו. זעק האפר לעזרה והתחנן לפני הפועל שיציל אותו. התקרב הפועל, הניף את גרזנו, הנחיתו על ראש הדב, וזה נפל ומת.

קם האפר, התאושש, הביט במצילו שעמד לפניו, מצפה לגמול על מעשה הגבורה שפעל, ואחר הסתכל בדב שמת. הקדיר פניו ואמר לפועל: "טפש שפמותך. ראה כיצד קלקלת במכותיך את עורו היקר של הדב!"...

2. צירו יער.

האם צירתם עצים?

האם צירתם חיות?
אילו?

האם דב הוא מן
החיות הטורפות?

3. בעזרת איזה כלי התכוננו האכר והפועל לחטב עצים ביער? הקיפו:

פטיש

מספריים

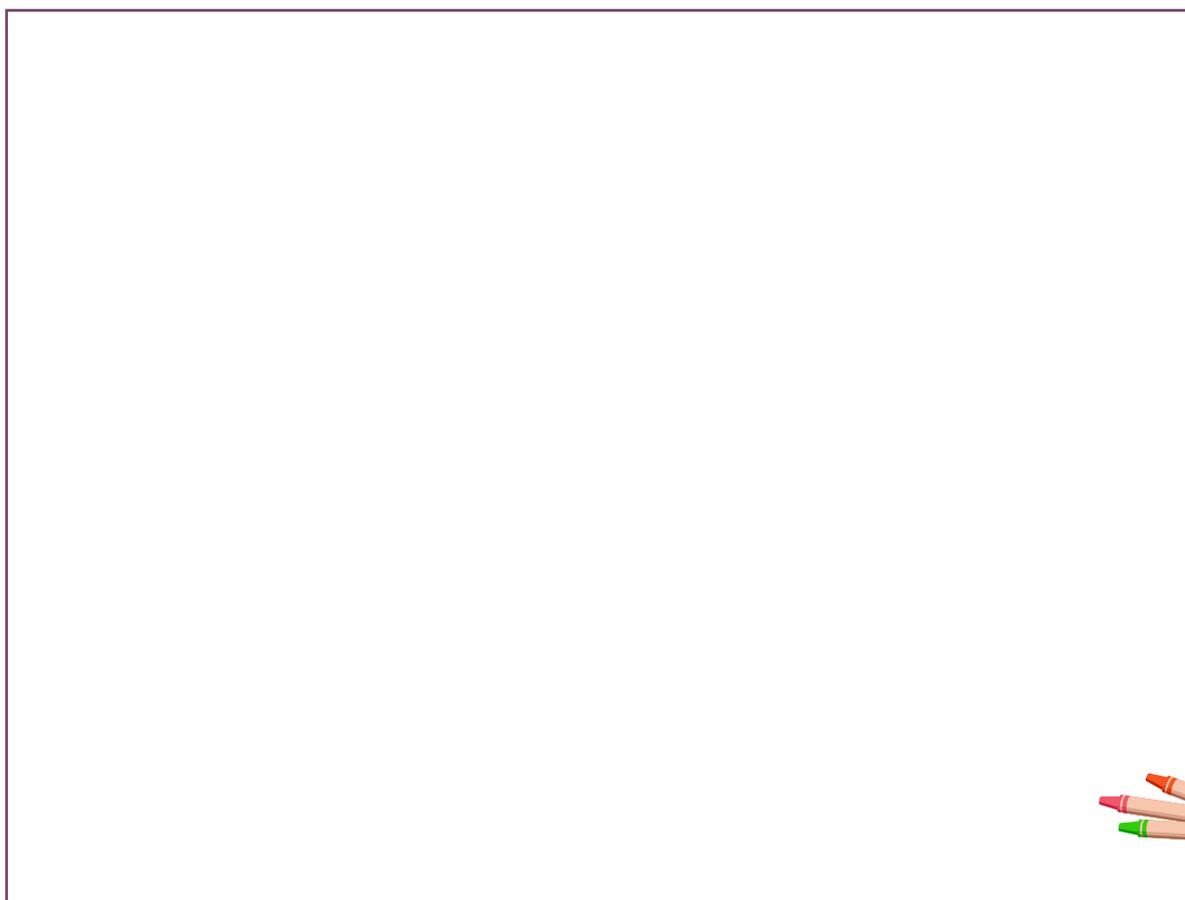

גרזן

סכין

4. צירו את האכר, הפועל וגם את הדיב שהגיח פתאום.

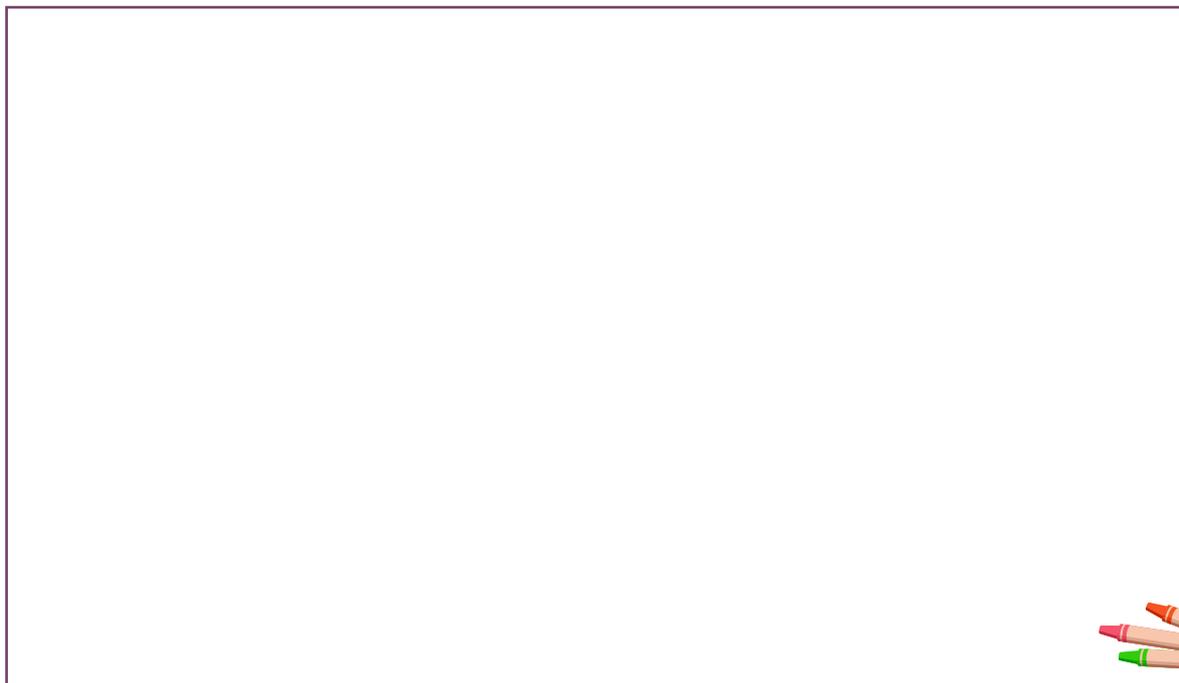

למי צירתם גרזן ביד?

האם הדיב מתנפל על אחד מהאנשים? על מי?

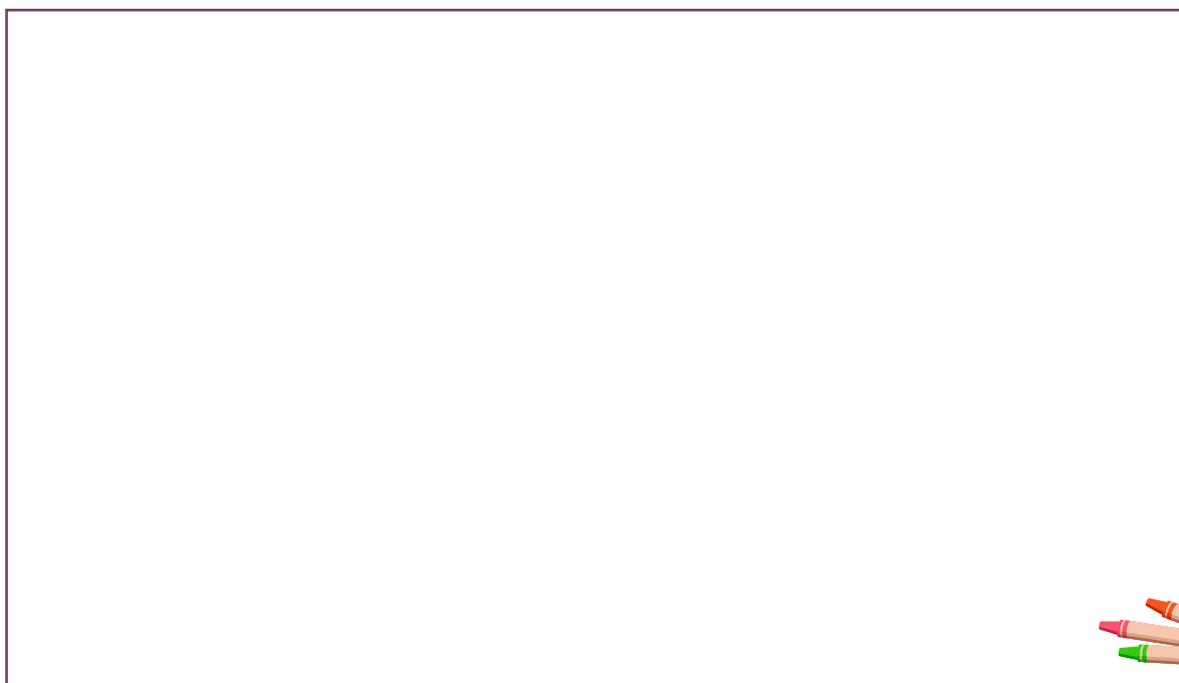
מה הוא רוצה לעשות לו?

5. מה עשה הפועל עם הגרזן? צירו זאת:

• לאיזו תגובה של האפר צפה הפועל לאחר מה שעשה?

6. צירו את האפר כשהגיב לאחר מעשה. הוסיפו בועת דבור עם דבריו:

• האם לדעתכם צודק האפר בכעסו? הסבירו מדוע.

7. קראו את הספור טוב, תוך מדידת סטופר והשוו לפעם הראשונה.